

Vabariigi Valitsuse määruse
“Karula Pikkjärve maastikukaitseala kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseaduse“ § 10 lõike 1 kohaselt on Vabariigi Valitsusel õigus võtta määrusega ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord. Karula Pikkjärve maastikukaitseala territoorium on olnud osaliselt kaitse all alates 5. juunist 1964. a, mil Valga Rajooni RSN TK 5 juuni 1964. a otsusega nr 67 "Looduse kaitsest Valga rajoonis" võeti kaitse alla Pikkjärv koos seda ümbritseva metsaga.

Vastavalt “Looduskaitseaduse” § 91 lõikele 1 kehtivad enne selle seaduse jõustumist kaitse alla võetud kaitsealade ja kaitstavate looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord seni, kuni “Looduskaitseaduse” alusel kehtestatakse uued kaitse-eeskirjad. Seega ei võeta määrusega kaitse alla uut ala, vaid laiendatakse olemasolevat kaitstavat loodusobjekti ning kehtestatakse uus kaitse-eeskiri.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Valgamaa keskkonnateenistuse looduskaitse peaspetsialist Tiit Ambos, nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakonna spetsialist Liina Vaher (tel 626 2887). Eelnõu keeleteoimetaja oli Enel Ormus (tel 626 2906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud õigusosakonna jurist Hannes Mädo (tel 626 0725).

2. Eelnõu sisu

Kaitseala eesmärk on Karula Pikkjärve, seda ümbritseva maastiku ja EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) I lisas nimetatud elupaigatüübi kaitse. Direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüp on looduslikult rohketoimeline järv (3150 – kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale).

Kogu kaitseala kuulub piiranguvööndisse, kus majandustegevus on lubatud.

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, püüda kala ja pidada jahti. Telkida ja lõket teha võib kohtades, mille kaitseala valitseja on ette valmistanud ja tähistanud. Õuemaal on lubatud telkida ja lõket teha omaniku loal. Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Kaitsealal on lubatud sõidukiga sõita ainult teedel. Kaitseala vetel võib sõita mootorita ujuvvahendiga. Maastikusõidukiga tohib väljaspool teid sõita kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid, mootoriga ujuvvahendiga sõitmine kaitseala vetel ja maastikusõidukiga sõitmine valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, selle kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, valitsemisega seotud töödel ning valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Kaitsealal on keelatud uue maaparandussüsteemi ja veekogu rajamine, maavara kaevandamine (välja arvatud „Maapõueseaduses“ sätestatud juhtudel kaitseala valitsejaga kooskõlastatud kohtades), veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine, puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine, biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine metsamaal ja looduslikul rohumaal, roo varumine külmumata pinnaselt, puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt ning uuendusraie (välja arvatud turberaie), kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisust.

Kaitseala valitseja nõusolekuta ei või kaitsealal muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid, väljastada metsamajandamiskava, kinnitada metsateatist, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks, anda projekteerimistingimusi ning ehitusluba.

Kaitseala tüüp on maastikukaitseala, kuna põhiosa kaitsealast ja selle väärtustest on seotud

mitmekesiste maastikuelementidega. Looduslike koosluste kaitset on võimalik tagada kehtestatud piirangutega.

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja kaitse-eeskirja, kaitseala tsoneeringu ning kaitsekorra kohta koostatud eksperdiarvamust. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagavad kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitseréžim seaks ohtu kaitseala eesmärkide saavutamise ja loodusväärtuste säilimise.

Karula Pikkjärve maastikukaitseala pindala on 360,7 hektarit, sellest eramaad on 232,1 hektarit, riigimetsamaad 116,8 hektarit ning jätkuvalt riigi omandis olevat maad 11,8 hektarit.

3. Maaomanike seisukohad

„Looduskaitseseaduse“ § 9 kohase kaitse alla võtmise menetluse käigus on kaitsealas laiendamisest ja seal kehtima hakkavast kaitse-eeskirjast kinnisasja omanikke teavitatud posti teel tähtkirjaga (välja on saadetud 23 kirja) ning palutud avaldada arvamust, teha ettepanekuid ja esitada pretensioone. Kirjad sisaldasid teadet, et kui pretensioone ning ettepanekuid ei esitata, loetakse kaitse-eeskiri kooskõlastatuks.

Kasemäe, Metsatuka, Loigu ja Virussaare kinnistu omanike teavitamiseks avaldati teade 19. novembril 2005 üleriigilise levikuga ajalehes Eesti Päevaleht.

Karula Pikkjärve maastikukaitseala piirikirjelduse ja kaitse-eeskirja eelnõu avalik väljapanek toimus 22. novembrist 6. detsembrini 2004. a Valgamaa keskkonnateenistuses ning Karula vallavalitsuses.

30. novembril 2004. a toimus kaitse-eeskirja avalik arutelu, kus osales 16 inimest. Kohalviibinutest ei olnud keegi kaitseala moodustamise vastu.

Kõik maaomanike esitatud arvamused on kokkuvõtlikult tabelis. Ülejäänud maaomanikud kirjale ei vastanud.

	Maaüksus	Pindala, ha		Märkuse sisu	Tulemus
		Kokku	Kaitsealal		
1.	Vareseoja 28902:001:0890	10,92	1,272	Ettepanek täpsustada biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamist kaitseala territooriumil.	Ettepanek on põhjendatud, kuna esialgses kaitse-eeskirja versioonis oli biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine täiesti keelatud. Praeguses kaitse-eeskirja variandis on biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine keelatud looduslikul rohumaal ja metsamaal.

2.	Lutsu 28902:001:0880 Tammiku II 28902:001:1570	7,587 8,676	4,089 8,676	1. Ettepanek arvata Lutsu maaüksus kaitseala koosseisust välja. 2. Ettepanek kehtestada Tammiku II piiranguvööndiks 50 m kaldast. 3. Ettepanek täpsustada kaitse-eeskirja punkti, mis käsitleb maavara ja maa-ainese kaevamist.	1. Ettepanekut ei ole võimalik arvesse võtta, kuna maaüksused on arvestatud kaitseala koosseisu eesmärgiga teha kaitseala välispiir looduses selgesti eristatavaks. Senisele põllumajandustegevusele kaitseala kaitsekord lisapiiranguid ei sätesta. 2. Ettepanekut ei ole võimalik arvesse võtta, kuna sellega väheneks ka olemasoleva kaitseala territoorium. Senisele põllumajaduslikule tegevusele kaitseala kaitsekord lisapiiranguid ei sätesta. 3. Ettepanek on arvesse võetud ja vastavat punkti täiendatud.
----	---	----------------	----------------	--	---

3.	Loigu 28902:002:0740	7,85	7,85	1. Ettepanek arvata kõik maaüksused kaitseala koosseisust välja. 2. Ettepanek muuta kaitse-eeskirja punkti, mis käsitleb kaitseala jaotust maa- ja veealaks ning kasutada ainult sõna maa-ala. 3. Märkus, et § 4 lõige 3 on vastuolus „Looduskaitseseadusega“. 4. Ettepanek täpsustada kaitse-eeskirjas rahvaürituste korraldamist ning sõnastada see järgmiselt. „Kaitsealal on lubatud rahvaürituste korraldamine üksnes kaitseala valitseja nõusolekul, rahvaürituste korraldamine õuemaal on lubatud omaniku loal“. 5. Ettepanek jaotada keelatud tegevust kirjeldav paragrahv kaheks osaks: keelatud tegevus ja keelatud tegevus kaitseala valitseja nõusolekuta. 6. Ettepanek kasutada lõikes, mis käsitleb sõitmist mootor- ning muude sõidukitega, ainult ühte neist terminitest.	1. Ettepanekut ei ole võimalik arvesse võtta, kuna need maaüksused on arvatud kaitseala koosseisu eesmärgiga, et kaitseala piir oleks looduses selgelt eristatav. Senisele põllumajandustegevusele kaitsekord lisapiiranguid ei sea. 2. Ettepanekut ei ole võimalik arvesse võtta, kuna kaitseala kaitse-eesmärk on kaitsta nii järve kui ka seda ümbritsevat maastikku. 3. Selgitatud, et vastuolu puudub. 4. Ettepanekut ei saa täielikult arvesse võtta. Maastikukaitsealal puudub põhjus rahvaürituste täielikuks keelamiseks, seda enam ,et telkimine ja lõkke tegemine on selleks ettevalmistatud kohtades lubatud. Kompromissina seati rahvaüritustele osalejate piirang 50 inimest, suurema osalejate arvuga rahvaürituste korraldamisel on vaja kaitseala valitseja nõusolekut. 5. Ettepanek on arvesse võetud ja eeskirja on täiendatud. 6. Ettepanekut ei ole arvesse võetud põhjustel, mis tulenevad „Liiklusseadusest“.
	Kungla 28902:002:0231	10,74	10,74		
	Järvesaare 28902:001:0391	20,62	20,62		
	Raa 28902:001:0311	10,09	10,09		

			7. Ettepanek muuta lähtudes „Teeseadusest“ kaitse-eeskirja teksti osas, mis puudutab liiklemist ja parkimist, järgmiselt: „liiklemine väljaspool selleks ettenähtud teid ja radu..“ 8. Ettepanek parandada eeskirjas esinevad õigekirjavead. 9. Küsimus, kuidas toimida kobra- tekitatud kahjustuste korral seoses kaitse-eeskirja punktiga, mis keelab veetaseme muutmise. 10. Ettepanek täpsustada kaitse-eeskirja punkti, mis käsitleb maavara ja maa-ainese kaevandamist. 11. Ettepanek täpsustada kaitse-eeskirja teksti, mis käsitleb hoonete püstitamist kaitsealal. 12. Ettepanek täpsustada kaitse-eeskirja sõnastust, mis käsitleb kaitseala valitseja nõusoleku saamist tegevustele, mis seda vajavad. 13. Küsimus, kui kohalik omavalitsus annab ehitamisloa ilma kaitseala valitsejaga kooskõlastamata, kas siis isikul tekib õigus ehitada?	7. Ettepanekut ei ole võimalik arvesse võtta põhjustel, mis tulenevad „Liiklusseadusest“ ja „Teeseadusest“. 8. Ettepanek arvesse võetud ja viga parandatud. 9. Selgitatud, et kaitse-eeskiri reguleerib inimtegevust, ja koprahajustuste korral lähtutakse „Jahiseadusest“. 10. Ettepanek on arvesse võetud ja kaitse-eeskirja täiendatud. 11. Ettepanek arvesse võetud. Kaitsealal on ilma kaitseala valitseja nõusolekuta keelatud ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine. 12. Ettepanekut ei ole arvesse võetud, kuna kaiteala valitseja nõusoleku saamist reguleerib kaitse-eeskiri piisavalt. 13. Selgitatud, et ei teki õigust ehitada.
--	--	--	--	--

			14. Ettepanek jätta ära kaitse-eesmärgi dubleerivad tekstid. 15. Ettepanek lisada kaitse-eeskirja kaitsekorra tulenevate piirangute kompenseerimise kord ja kompensatsioonide suurus. 16. Ettepanek lisada kaitse-eeskirja 3. peatükk „Lõppsätted“, mis kirjeldaks järelvalve teostamist kaitsealal. Kuidas lahendatakse kaitse-eeskirjast tulenevad vaidlused ?	14. Ettepanek arvesse võetud ja muudatus sisse viidud. 15. Ettepanekut ei ole arvesse võetud, kuna „Looduskaitseseadus“ sellist punkti kaitse-eeskirjas ei sätesta. 16. Ettepanekut ei ole arvesse võetud, kuna järelvalvet teostatakse „Keskkonnajärelevalve seaduse“ alusel ja vaidlused lahendatakse „Haldusmenetluse seaduse“ alusel, puudub vajadus neid küsimusi kaitse- eeskirjas reguleerida.
--	--	--	--	---

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Karula Pikkjärve maastikukaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud „Looduskaitseseaduses“ esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Liidu õigusele, eelkõige EÜ nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta ja EÜ nõukogu direktiivile 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta. Karula Pikkjärve maastikukaitsealal asuv Pikkjärv on Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri" lisa 1 punkti 2 alapunkti 84 kohaselt määratud Natura 2000 võrgustiku alaks.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub „Riigi Teataja seaduse“ § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Karula Pikkjärve maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ja seda käsitleva eksperdiarvamuse on kiitnud heaks Valgamaa Maavalitsus ja Karula Vallavalitus.

Villu Reiljan

Minister

Annika Velthut

Kantsler